

PRVÁ KAPITOLA

Zomrel som devätnásteho júna tisícdeväťstodevädessiatpäť.

Smrť je podľa definície vo výkladovom slovníku biologický jav, ktorý postihne všetky živé organizmy a nenávratne ukončí biologické funkcie, ktoré ich udržiavajú pri živote. Najčastejšie príčiny sú vek, podvýživa, choroba, samovražda, nehoda, úraz. Žiadny živý organizmus sa jej nevyhne.

To, čo z neho zostane po smrti, sa zvyčajne nazýva mŕtvola.

Podľa tvrdení vedcov človek v okamihu smrti na zlomok sekundy vníma množstvo pocitov. Môže to byť pocit, že vchádza do tunela ožiareného bielym svetlom alebo že sa jeho duša vznáša do vzduchu. Keď sa pozrie dole, vidí svoje nehybné ležiace telo a tiež všetky bytosti, ktoré mu boli počas pozemského života drahé.

Môže zazrieť aj Ježiša, Budhu, svätých, Dorémona...

Ako je vlastne na druhom svete?

Je tam zima ako v chladničke alebo horúco ako v peci? Je tam pusto ako na zničenom území vo *Hviezdnych vojnách* alebo tam vládne luxus ako v pozemskom raji?

Keď som ešte býval v suterénnej miestnosti obytného domu, ktorú nám prenajal starý pán, zamestnávateľ mojej babičky, náš domáci mi dal čítať *Podivuhodné príbehy* od Pchu Sung-linga. V tom čase pre mňa príbehy o reinkarnácii a mučení, ktorému démoni vystavujú mŕtvych v osemnástich úrovniach pekla, predstavovali nemennú pravdu.

No keď som neskôr na gymnáziu chodil na hodiny politiky a študoval Marxov dialektický materializmus, došlo mi, že všetky tie historiky sú iba spleťou absurdít.

Pravda je taká, že po smrti nie je nič.

Keď som mal šesťnásť, uprostred behu na štadióne z neba z ničoho nič spadla sklená tabuľa a rovno predou mnou sa roztrieštala na márne kúsky. Niekoľko ostrých črepín sa mi zabodlo do nohy. Keby som bol bežal o trošku rýchlejšie alebo by kus skla dopadol o niekoľko centimetrov bližšie, skončil by som s rozbitou hlavou. Možno by som na mieste zomrel a možno by som sa premenil na nejakú zeleninu. Zranenie našťastie nebolo príliš vážne. Vracal som, dostal som hnačku a poležal si v nemocnici. Noc čo noc ma v spánku mätali nočné mory. Raz mi niekto nožom podrezal hrdlo, inokedy ma prešiel kamión alebo som sa zrútil zo strechy vysokej budovy.

Bál som sa smrti takisto ako vy.

V pondelok devätnásteho júna o desiatej večer som zomrel. Zavraždili ma.

DRUHÁ KAPITOLA

Predpokladám, že smrť vopred ohlasuje svoj príchod. Dva týždne pred tým, ako ma zavraždili, začali na mňa padať znamenia – predzvesť blížiacej sa smrti – ako zrelé jablká na Newtonovu hlavu.

V pondelok piateho júna tisícdeväťstodeväťdesiatpäť som sa o šiestej hodine ráno zobudil na prenikavý krik. Prichádzal zvonka.

Najskôr som si myslel, že výkriky patria do mojej nočnej mory, hoci čosi podobné sa mi už roky nestalo. Pokúsil som sa vstať. Márne. Mal som pocit, akoby ma niekto pripučil celou ťarchou svojho tela. Mnohí dobre poznajú význam spojenia dlávila ma nočná mora.

A prízrak tam skutočne bol. V prítmí som nejasne videl jeho tvár, posadenú na statnom chlpskom tele. Chcel som zvriesknuť, celkom ako kedysi v detstve, ale v hrdle mi navre-la akási hrča, nevydal som ani hláska.

Krik zvonka neutíchal. Najskôr prenikavo jačal vysoký ženský hlas, potom hlbší hlas nejakého muža.

Tie srdcervúce výkriky mi zachránili život.

Vo svetle úsvitu tvár prízraku zmizla. Zostal iba plagát nad posteľou, na ktorom môj jediný chlapčenský idol Maradona drží nad hlavou pohár majstra sveta.

V tom čase som učil na Nanminskom gymnázium. Zo svojho okna na treťom poschodí som uvidel ženu celú v bielom, ako leží na streche knižnice. Aj na tých sto metrov, ktoré ma od nej

delili, som ju hneď spoznal. Bola to Liu Man. Telo mala skrútené, nehýbala sa, iba dlhé čierne vlasy sa jej rozlievali po červených škridlách ako vodopád. Ten pohľad mi pripomenul román *Červený a čierny*, ktorý som čítal nespočetnekrát.

Bola mŕtva.

Liu Man chodila do posledného ročníka triedy, v ktorej som učil čínštinu a zároveň bol triedny učiteľ.

Volám sa Šen Ming.

Keď som pred tromi rokmi skončil univerzitu s diplomom učiteľa čínskeho jazyka, prideli mi na gymnázium Nanming, ktoré som dobre poznal.

Vhupol som do nohavíc, hodil na seba košeľu a vybehol von. V celej budove zavládlo vzrušenie, veď väčšina žiakov mŕtvolu nikdy nevidela. Na schodisku som sa potkol a spadol. Vyskočil som a vôbec si nevšimol, že mi z čela tečie krv.

Gymnázium malo dobré športové vybavenie s futbalovým ihriskom a atletickými dráhami. Za štadiónom bol oleandrový lesík. A ďalej už len polia.

Pred desiatimi rokmi som si na tom štadióne vyslúžil titul šampióna v behu na sto metrov.

Bežal som, čo mi sily stačili. Zdalo sa, že čas sa zastavil, akoby ma od knižnice delila hlboká rieka. Za chrbtom som počul prenikavé výkriky a plač dievčat, ktoré sa jedno za druhým vykláňali z okna internátu a dívali sa na mŕtvolu a moju siluetu, ktorá akoby sa pri behu vznášala nad ihriskom.

O necelú minútu som dobehol ku knižnici.

Všetky budovy gymnázia boli pomerne nové. Výnimkou bola iba knižnica, ktorá tam stála odnepamäti. Pod strechou sa nachádzalo malé podkrovie, kam sa nikto nikdy neodvážil. Cez malé okienko občas uprostred noci presvitalo slabé svetlo. Práve tam sa odohrávali historky oblúbených fantómov našich žiakov.

Vybehol som na prvé poschodie. V miestnosti zahádzanej papiermi sa vznášal pach atramentu. V budove nebola ani noha. Jedinou známkou prítomnosti človeka bola mŕtvola na streche. Zastal som pred zamknutými dverami. Kľúč bol zvonka, takže som si bez problémov odomkol. Cez okienko prenikalo dnu bledé svetlo a osvetľovalo tmavú miestnosť, v ktorej stáli stohy kníh. Zvírený prach ma dráždil na kašeľ a začítal som zvláštnu vôňu.

Okienko bolo otvorené.

Vietor mi rozstrapatil vlasy. Neváhal som a vyšvihol sa na strechu. Rozbehol som sa k čiernovlasému dievčaťu v bielom.

Škridly boli hladké, pošmykol som sa a takmer som zletel. Dievčatá zdesene vykriekli. Jedna škridla sa uvoľnila a po dopade na zem sa rozbila.

Nemohol som sa pomýliť. Naozaj to bola tvár Liu Man, nepochybne najkrajšieho dievčaťa na celom gymnáziu a najčastejšieho terča rečí. Niekedy, zvlášť ak to malo niečo spoločné so mnou, šlo o zlomyselné klebety.

Jej bolesťou stiahnutá a skrivená tvár dokazovala, že pred smrťou trpela. Naširoko otvorené oči mala obrátené k nebu. Videla predtým, ako opustila tento svet, mesiac alebo kométu?

A možno videla tvár vraha.

Prečo som bol presvedčený, že ide o vraždu?

Zomrela elegantne, svojským spôsobom ako ruža, ktorú odtrhli a zvädla.

Smrti som sa bál, ale z mŕtvych som strach nemal. Opatrne som sa zohol a dotkol sa jej krku. Krik dievčat zosilnel. Nevedel som, či ma to gesto robilo v ich očiach odvážnejším alebo obludnejším.

Taká chladná a stuhnutá je iba pokožka mŕtveho človeka.

Pokojne som mohol podpísať úmrtný list namiesto lekára. Bol som jej triedny učiteľ. Nevládal som zadržať slzy.

RIEKA ZABUDNUTIA

Eahol som si k Man a ležali sme tam vystretí ako dve mŕtvoly. Nevidel som ani mesiac, ani hviezdy, iba tmavú oblohu za úsvitu, ktorý, ako sa zdalo, ukradol mŕtvej dušu.

Na opačnej strane štadióna, uprostred dievčat, ktoré sa tlačili pri internátnom okne, ma niekto mlčky pozoroval.

TRETIA KAPITOLA

„Je to vražda.“

Asi tridsaťročný muž mal na sebe uniformu tmavej farby. Jeho prísna hranatá tvár nevyjadrovala žiadne pocity a rozprával neutrálnym tónom.

„Máte nejaké stopy vedúce k vra... k vrahovi?“

Doriti! Prečo som sa zakoktal? Nervózne som si žmolil cíp saka. Boli sme sami v učiteľskom kabinete na treťom poschodí. Zástupca riaditeľa na chodbe odháňal žiakov, ktorí sa cez okno pokúšali zazrieť, čo sa deje vnútri.

Pred šiestimi hodinami som na streche knižnice zistil, že Liu Man, žiačka posledného ročníka, ktorej som bol triedny učiteľ a zároveň učiteľ čínštiny, je mŕtva.

„Volám sa Chuang Chaj. Poverili ma vyšetrovaním prípadu.“

„Nikdy by mi nenapadlo, že niečo také sa stane v mojej triede. O mesiac budú prijímacie skúšky na univerzitu. Spolu s pánom riaditeľom sme sa stretli s Maniným otcom. Napriek tomu, že som sa mu ospravedlnil, strelil mi zaucho. Nezazlievam mu to.“

Šúchal som si rozpálené líce a snažil sa uprene hľadiť do zeme, no nemohol som. Oči Chuanga Chaja priťahovali môj pohľad ako dva silné magnety.

„Profesor Šen, dopočul som sa, že včera večer po vyučovaní si sa súkromne stretol s Liu Man. Je to pravda?“

Jeho ťahavý, mohutný hlas mi drvil kosti ako stotonový parný valec.

„Áno.“

„Prečo si to doteraz nespomenul?“

„Ja...“

Nebolo pochyb, že som podozrivý.

„Len pokojne. Iba mi porozprávaj, čo sa stalo.“

„Keď som sa včera večer chystal vstúpiť do triedy, Liu Man ma zastavila. Chcela sa ma spýtať niečo zo skúšobného testu z čínštiny. Išlo o pijanskú pesničku od Chcao Cchaa *Zeleň tvojich šiat ma chytila za srdce* a ešte o zmysel dvoch veršov zo zbierky *Klasických veršov*.“

Mal to byť policajný výsluch? Náhla potreba močiť ma prinútila zovrieť stehná.

„To je všetko?“

Chuang Chaj očakával nejaké pokračovanie. Jeho trpezlivosť mala v sebe niečo desivé. Spomenul som si na výraz mŕtvej tváre Liu Man.

„Spýtala sa ma aj na jeden verš zo *Spevu Pipu* od Poa Ťü-iho. Odpovedal som jej na otázky a pobral sa preč.“

„Profesor Šen, ako by si opísal Liu Man?“

„Mala v povahe niečo zvláštne. Ustavične sa na všetko vy-
pytovala a poznala všetky tajomstvá školy. Mnohí ju pre to neznášali. Chlapci mali, pravdaže, o také pekné dievča záujem, ale ona si zatiaľ s nikým nezačala. Bola odvážnejšia než väčšina chlapcov a pravdepodobne sa ako jediná osmelila ísť v noci do knižnice.“

„Ako môžeš vedieť, že bola v noci v knižnici sama?“

„Jasné, že tam bol aj vrah.“

Nikoho som nezabil, ale pre Chuanga Chaja bola každá veta, ktorú som vypustil z úst, trhlinou v mojej obhajobe.

„Chceš povedať, že okrem vraha a obete tam musela byť aj tretia osoba?“ spýtal som sa.

Chuang Chaj bol úplne pokojný, iba potriasol hlavou.

„Prepáč, ale nemám v úmysle diskutovať o tom.“

„Na prvý pohľad vyzerala šťastná, ale v skutočnosti bola osamelá. Možno preto, že bola jedináčik a vyrastala iba s otcom. Chýbala jej mama. Nemala dobré známky, ťažko sa sústredila. Mimo školy sa stretávala so všetkými možnými typmi ľudí. Naša škola má dobrú povesť a mnohých našich žiakov prijímú na najprestížnejšie univerzity. Napriek tomu som si nebol istý, či by Liu Man na prijímacích pohovoroch uspela. Ako jej triedneho učiteľa ma to znepokojovalo a po večeroch som ju doučoval.“

„Prepáč, ale najväčšmi ma zaujíma, či...“

Tresol som pästou o sklenú dosku stola.

„Viem, čo ťa zaujíma! Je to nechutné! Posledné dva týždne sa tu šírieli reči, že som s Liu Man udržiaval pochybný vzťah. To je vážny útok na moju morálnu a profesionálnu bezúhonnosť. Čisté osočovanie!“

„Rozprával som sa s riaditeľom a viacerými profesormi. Všetci sa zhodujú, že to boli nepodložené klebety. Šíria sa iba medzi žiakmi, preto som presvedčený o tvojej nevine.“

Chuang Chaj si zapálil cigaretu a niekoľkokrát výdatne šlukol.

„Dopočul som sa, že aj ty si tu študoval, skôr než si išiel na univerzitu.“

„Presne tak. Chodil som na toto gymnázium a pamätám si každý strom, každé steblo trávy. Keď som úspešne ukončil štúdium na Katedre literatúry Pekinskej univerzity, mal som šťastie, v aké som ani nedúfal. Pridelili ma sem ako učiteľa.“

Každý strom, každé steblo trávy. Tá fráza zo mňa vypadla úplne prirodzene.

Chaj Chuang sa jej chytil: „Každý strom a každé steblo trávy?“

„Niečo sa ti na tom nepozdáva?“

„Nie, nič, profesor Šen. Máš iba dvadsaťpäť rokov. Tvoj úspech musí vyvolávať obdiv.“

Cez kúdol modrastého cigaretového dymu som mu takmer nevidel do tváre.

„Dozvedel som sa, že gymnázium čoskoro opustíš,“ dodal.

„Veľmi nerád! Učil som tu iba tri roky. Je to moje prvé aj posledné učiteľské miesto. V júli ma po záverečných skúškach preložia na mestský úrad, odbor školstva.“

„Srdečne gratulujem.“

„Vyučovanie mi bude chýbať. Práca v kancelárii vládnej inštitúcie ma rozhodne neláka.“

S kamennou tvárou súhlasne pokýval hlavou a zadusil spolyvice vyfajčenú cigaretu.

„Musím ísť. Predpokladám, že v najbližších dňoch nemáš v úmysle odísť z mesta.“

„Nie. Bývam v internáte a skúšky budú už budúci mesiac. Teraz nie je vhodný čas, aby som opustil svojich žiakov.“

„Takže sa čoskoro opäť stretneme. Dovidenia.“

Chuang Chaj sa vyrútil z miestnosti. Cez okno som videl zástupcu riaditeľa, ktorý naňho čakal. Odvrátil hlavu, aby sa mi nemusel pozrieť do očí, a obaja sa pobrali preč.

Oklamal som policajta.

Liu Man síce milovala temnú poéziu, ale klasiku ovládala veľmi slabo, takže by sa ma nikdy nespýtala na verš z básne Poa Tü-iho.

„Profesor Šen, ona má tajomstvo. Viem aké,“ oznámila mi sčista-jasna predošlý večer počas doučovania.

Súviselo to nejako so Spolkom mŕtvych básnikov?

Srdce sa mi prudko rozbúchalo. Chcel som to stretnutie čo najskôr ukončiť. Báľ som sa ďalších problémov, lebo toto dievča mi ich už zapríčinilo viac než dosť. Prial som si, aby zmizla zo zemského povrchu.

O päť minút mi porozprávala veci, ktoré vedia iba mŕtvi. Bola čarodejnica?

„A čo s tým máš spoločné?“ nerozumel som.

Hoci v sále neviaľ ani slabučký vánok, neónky na strope blikali a vrhali na dlážku naše tiene.

Oprela sa o stôl a pokračovala.

„Poznám tajomstvá všetkých z tejto školy.“

Tak prebiehal náš rozhovor z predošlého večera. Nikoho som však nezabil.

Piateho júna tisícdeväťstodevätidesiatpäť na poludnie, zatiaľ čo všetci boli v bufete, som sedel sám za svojím písacím stolom. Dotkol som sa mŕtvol. Ako by som vôbec mohol pomyslieť na jedlo?

Popoludní som mal hodinu čínštiny a opravoval som písomky z predošlých dní. V triede stála jedna prázdna stolička a niekto položil na stôl kvet oleandra. Žiaci občas zdvihli hlavy, dívali sa na mňa alebo si medzi sebou niečo šušotali. Rozprával som potichu a neodvážil som sa Liu Man ani len spomenúť, akoby to mŕtve dievča nikdy nechodilo do našej triedy.

Po skončení hodiny som vyšiel z triedy. Všetci na chodbe na mňa zízali. Akoby som mal na čele vyryté označenie vrah.

Vonku v hlúčiku debatovali chalani z mojej triedy. Keď ma zbadali, rozprchli sa. Všetci, až na jedného. Zostal iba Ma Li, môj najlepší a tiež najobľúbenejší žiak.

„Rozprávali ste sa o Liu Man?“

„Ty to nevieš, profesor Šen?“

Ma Li bol vysoký a štíhly. Podobal sa na Nickyho Wua*, ale vlasy mal skôr ako Aaron Kwok**. A vždy sa tváril záдумčivo.

„Čo by som mal vedieť?“

„Liu Man otrávil.“

* Taiwanský herec a spevák.

** Hongkonský herec a spevák.

„Tušil som to. Nenašiel som na nej totiž žiadne stopy po zranení.“

„Všetci v škole o tom vedia. Dnes ráno tu boli policajti. Zistili, že Man preliezla na strechu cez okienko v podkroví. Dvere boli zvonka zamknuté, takže ich po tom, čo ju otrávi-
li, nemohla otvoriť a dostať sa odtiaľ. Policajti našli na dlážke
povaly zvyšky nejakej tekutiny. Keď odišli, náš učiteľ chémie
urobil jej rozbor. Vieš, že neudrží jazyk za zubami.“

„Čo zistil?“

„Vysoký obsah oleandrovej glukózy.“

„Oleandrovej glukózy?“

Pochopil som, ale tváril som sa, akoby som spadol z mesiaca.

„Chemikár nám na začiatku hodiny vysvetlil, že to je výta-
žok z oleandra a už jeden miligram glukózy je smrteľná dávka.
Radil nám, aby sme sa k oleandrom nepribližovali.“

V blízkosti štadióna rástli v hojnom množstve. Kvitli každý
rok v období skúšok. Najprudší jed je z červeného oleandra.

Poklepal som Liho po pleci a pošepkal mu: „Nešírte takéto
reči, skôr ako zverejnia výsledky pitvy. Klebety môžu zabíjať.
Chápeš, čo chcem povedať?“

„Vieš, profesor, ja si myslím, že Liu Man nešla do toho stra-
šidelného podkrovia len tak bezdôvodne. Nieкто ju tam zavo-
lal. Kto to podľa teba mohol byť?“

Uprene sa na mňa zadíval jasnými očami. Srdce mi vysko-
čilo až do hrdla. Cúvol som.

„Takže ani ty mi neveríš?“

„Prepáč, ale všetci chalani hovoria, že...“

„Mlč!“

Utiel som. Pri pohľade na červené škvrny oleandrových
kvetov uprostred zelených kríkov ma naplo na vracanie.

Práve mi došlo, prečo sa Chuang Chaj mykol, keď som vy-
hlásil, že si pamätám každý strom, každé steblo trávy.

C C H A J Ť Ü N

rieka zabudnutia

Z francúzskeho prekladu čínskeho originálu,
ktorý vyšiel vo vydavateľstve XO Éditions v roku 2018,
preložila Zuzana Szabóová.

Vydalo vydavateľstvo Lindeni v Bratislave v roku 2019
v spoločnosti Albatros Media Slovakia, s. r. o.,
so sídlom Mickiewiczova 9, Bratislava, Slovenská republika
Číslo publikácie 2 099

Jazyková redaktorka Katarína Vilhanová
Zodpovedná redaktorka Lucia Krajičková
Odborná spolupráca pri prepise čínskych mien
Daniela Zhang Cziráková
Technická redaktorka Jana Urbanová
Obálka Slavomír Hrebenár
Sadzba Alias Press, s. r. o., Bratislava
1. slovenské vydanie

Tlač CENTA, spol. s r. o., Brno
Cena uvedená výrobcom predstavuje nezáväznú
odporúčanú spotrebiteľskú cenu.

Objednávky kníh:
www.albatrosmedia.sk
eshop@albatrosmedia.sk
tel.: 02/4445 2046

© Albatros Media Slovakia, s. r. o., 2019

Všetky práva sú vyhradené. Žiadna časť tejto publikácie sa nesmie
kopírovať a rozmnožovať za účelom rozširovania v akejkoľvek forme alebo
akýmkoľvek spôsobom bez písomného súhlasu vydavateľa.

ALBATROS MEDIA